

Виктор Эмиль Франкл



Виктор Эмиль Франкл психиатр, психолог, философ және невропатолог, нацистік концлагерьдің бұрынғы тұтқыны. Логотерапия жасаушы ретінде белгілі.

- ▶ Франкл ақпарат қызметін ұйымдастырды, егер біреу суицидтік ойларын білдірсе немесе өзін-өзі өлтіруге ниет білдірсе, оған бұл туралы дереу хабарланды.
- ▶ *Концлагерьде өткізілген барлық психотерапиялық жұмыстың ұраны Ницше сөзі болды: "Кім өмір сүрудің" не үшін "екенін білсе, кез-келген" қалайды" жеңеді".*



- ▶ Франкл өзінің психотерапиялық көмек әдісін – логотерапияны жасау үшін пайдаланды. Франклдің пікірінше, адамнан ләззат алуға немесе билікке деген ұмтылысты ғана емес, сонымен бірге мағынаға деген ұмтылысты да көруге болады.
- ▶ Лагерьдегі психотерапияның нәтижесі болмыстың мағынасына жүгінуге байланысты болды.



- ▶ Екі жыл жеті ай концлагерьде болғаннан кейін Франкл Венаға оралды. 1945 жылы ол әлемге әйгілі «Өмірге Иә деп айту»: "Концлагерьдегі Психолог" кітабын аяқтады.
- ▶ Кітапта сотталушының психиатр тұрғысынан тәжірибесі сипатталған.



- ▶ "Бейсаналық Құдай" диссертациясында ол психология мен дін арасындағы байланысты зерттейді және пациенттің өзінің рухани бейсаналығымен байланыста болуы үшін өзін-өзі тану процесінде Сократтық әдісті қолдануды жақтайды.



- ▶ "Мағынаны іздейтін адам" еңбегінде Франкл концлагерьде өмір сүрудің жеке тәжірибесін сипаттайды және өмірдің барлық көріністерінде, тіпті ең қорқыныштыларында мағынаны табудың психотерапиялық әдісін ұсынады, осылайша өмірді жалғастыруға ынталандырады.



“Мағынаға деген ерік” кітабында:

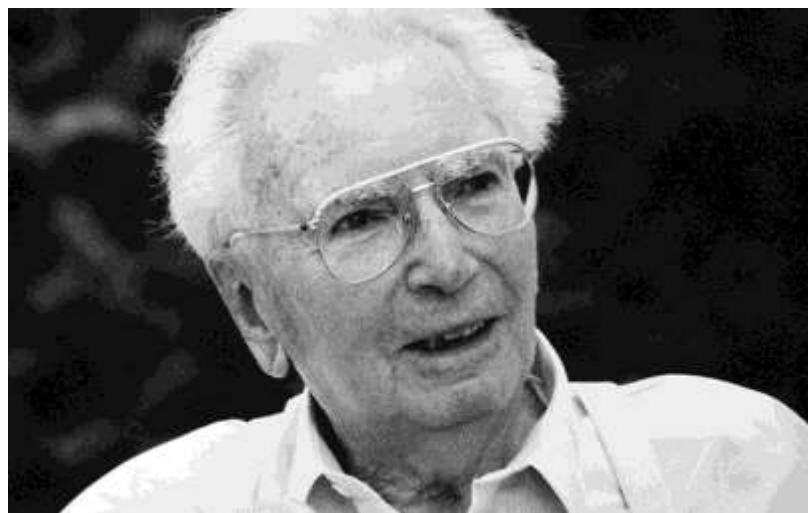
- ▶ Адам оны басқа адамдар сенетін нәрседен ажырататын сенім догмаларына неғұрлым күшті жабысса, соғұрлым оның сенімі әлсірейді; екінші жағынан, ол өзінің сенімінің негізінде неғұрлым берік тұрса, догмаларға қатысты соғұрлым еркін болады, оның сенімін бөліспейтіндерге сенімін өз
- ▶ Бірінші позиция фанатизмге, екіншісі төзімділікке әкеледі. гертүге соғұрлым ашық болады.
- ▶ Толеранттылық басқалардың сенімін қабылдауды білдірмейді, бірақ бұл адамды құрметтеуді, оның сенім мен өмір жолын еркін таңдау құқығын мойындауды білдіреді.



“Мағынаға деген ерік” кітабында:

- ▶ Мен жеке өзім мойындалған дәлелдер арқылы діннің шындықты қате түсініктерден ажырата алатындығына күмәнданамын. Менің ойымша, әртүрлі діндер әртүрлі тілдер сияқты. Олардың кейбіреулері қалғандарынан жоғары деп айтуға болмайды. Бір тілді "шын" немесе "жалған" деп санауға негіз жоқ сияқты-олардың кез — келгені арқылы шындық — біртұтас шындық — әр түрлі жағынан ашылуы мүмкін, сонымен қатар кез-келген тіл арқылы қате түсініктер, тіпті өтіріктер де таралуы мүмкін.

- ▶ Франклдің терапиялық әдісі экзистенциалды терапияға жатады. Франкл мағынаның болмауы адам үшін ең үлкен стресс деген қорытындыға келді.
- ▶ Франкл экзистенциалды неврозды өмірдің мағынасыздық дағдарысымен анықтады.



- ▶ Франклдың Израиль тарихшысы, теологы және дипломаты Пинхас Лапидемен әңгімесі. Әңгіменің өзі 1984 жылы өтті және оның жазбасы Франклдің мұрағатынан тек 2004 жылы табылды. Әңгіме жазбасының түпнұсқасы Р. Lapide, V. Frankl "Gottsuche und Sinnfrage" (2005) кітабында қамтылған.



- ▶ Франкл мен Лapidаның диалогы шынайы және терең болып шықты және онда Франкл басқа еш жерде айтылмаған сенімге қатысты өз ұстанымын ашады. Кітаптарда ол өмірдің мәні туралы мәселені талқылауда діни идеяларды қолданбай, ғалым мен дәрігердің ұстанымын сақтауға тырысты. Диалогта Лapidе, Франкл өзінің тәжірибесі мен сенімдері туралы ашық айтады, әсіресе оның Құдайға деген көзқарасына қатысты.
- ▶ Диалогты жариялаудың алғысөзінде Франкл мен Лapidе руханият адамдарға жанның құтқарылуымен айналысады, ал психология оның емделуіне ықпал етеді деп мәлімдейді.

Құдайға деген көзқарасы туралы диалог барысында Франкл:

"Құдай туралы ойлар маған оның анықтамасын тапқан кезде бірінші рет келді: Құдай-біздің ең жақын монологтарымыздың серігі. Бірақ бұл Монологтар шынымен де солай ма; олар басқалармен, мүлдем басқалармен диалог емес пе? Сұрақ ашық қалады" (31-бет).



Франклдің құдай жайында:

- ▶ Құдай соншалықты үлкен, ол өзін кішірейтіп, өзін кішкентай етіп, ең бақытсыз жанға ене алады. Сіз менің кітаптарымның бірінде келтірген кезінен бастап шизофрениямен ауыратын адамның тарихын білетін шығарсыз. Ол маған әкелінген кезде, ол үнемі галлюцинацияға ұшырады және жиі өткір мазасыздыққа ұшырады. Мен одан: “медбике маған толқу жағдайында сіз өзіңізді басқара алатыныңызды айтты. Сіз мұны қалай жасайсыз?” деп сұрадым. Ұзақ үнсіздіктен кейін ол: “Мен мұны Құдайдың сүйіспеншілігі үшін жасаймын”, - деп жауап берді. Содан кейін мен С. Кьеркегардтың айтқанын түсіндім: “ессіздік маған әзіл-қалжың костюмін ұсынса да, мен соңына дейін Құдайыма адал бола аламын”. Қандай абсолюттік!

Психология мен дін арасындағы қарым-қатынас Виктор Франкл осылай көреді:

«Негізінде, егер біз мағынаны іздеу процесіне тосқауыл қоюды тоқтатсақ, жеткілікті болар еді. Мен мынаны айтайын: психиатрдың адамды сенімге, дінге қайтару міндеті жоқ. Егер психиатрлар Құдай тек әкенің бейнесі, ал дін адамзаттың обсессивті неврозы деп айтуды тоқтатса, жеткілікті болар еді. Егер мұғалімдер жастардың барлық ынта-жігерін жоққа шығарып, мағынасын іздеуге кедергі келтіруді тоқтатса жақсы болар еді» (36-бет).

